

DÜNYADAN

Finans Sektörü Dönüşüyor! Hazır mıyız?

Sosyal ve çevresel etkilerin finansal gelir potansiyeli, sürdürülebilirliği merkeze koyan yenisünya düzeni. Bu kapsamda sürdürülebilir ticari büyümenin uzun vadeli işletme değerine katkısı hesaplanarak yeni iş modelleri geliştiriliyor. “Oyun değiştirici” etkisi olan bu dönüşüm, finansmanı daha az riskli hale getirerek olumlu etkilere odaklanan yeni iş çözümleri yaratmaya teşvik ediyor. Etki temelli ekonomiye geçiş sürecinde asıl amaç sadece paydaş ihtiyaçlarını karşılamak değil, dönüşümdeki yeni fırsatları yakalamak için tüm bileşenlerin analiz edildiği etkili bir strateji oluşturmak.

Diğer modellerden farklı olarak sürdürülebilir finansman sisteminde başarı tüm paydaşların işbirliği ile sağlanmaktadır. Bu sistemde, sektörlerde farklı karşılıklar bulan, özel sektör ve kamu sermayesinin sürdürülebilir finansmana teşvik edilmesi ve yaygınlaştırılmasına yönelik girişimler birbirini takip ediyor. 2018 yılına damga vuran sürdürülebilir finansman ve raporlama eğilimlerine yönelik önemli girişimlere bir göz atalım.

Birleşmiş Milletler Çevre Programı - Finans Girişimi (UNEP FI) ve Finansal İstikrar Kurumu(FSB), İklim Bağlantılı Beyanlar Görev Gücü'nün(TCFD) sürdürülebilir finansman önerilerinin sigorta sektöründeki etkisini anlayabilmek için dünyanın en büyük 16 sigorta şirketiyle bir araya geldi. İklim değişikliğinin etkilerini ölçümlemek ve yeni nesil bir risk değerlendirme aracı geliştirmek üzere bir araya gelen şirketler küresel sigorta primlerinin yaklaşık %10'unu ve 5 trilyon ABD Dolarını temsil ediyor.

Uluslararası Menkul Kıymetler Borsası (TISE) Kasım ayında çevre üzerinde olumlu etki yaratan yatırımların görünürlüğünü artırmak için yeni bir yeşil pazar segmenti olan TISE GREEN'i başlattı. TISE GREEN, sürdürülebilirlik önceliklerini gözeterek girişimlerin yatırımcı tarafındaki farkındalığını artırıyor. Listeye girebilmek için en önemli kriter; Uluslararası Sermaye Piyasaları Birliği (ICMA) tarafından yayınlanan Yeşil Tahvil Prensipleri gibi genel kabul görmüş bir standarda uygun olması ve doğrulanması.

BM Küresel İlkeler Sözleşmesi Eylem Platformu, sürdürülebilir finansman için riskleri en aza indirgenmiş ve şeffaf bir tahvil piyasası oluşturabilmek amacıyla bir yol haritası hazırladı. İki aşamalı yol haritasında ilk aşamada piyasayı şekillendirmek için gerekli ilkelere ve raporlamalara yer verilirken, ikinci aşamada kurumsal şirketler için sürdürülebilir finansmana ve Sürdürülebilir Kalkınma Hedeflerine entegre olmuş bir model geliştirmenin yolları anlatılıyor. Diğer yandan Sürdürülebilirlik Muhasebe Standartları Kurulu (SASB), Londra Borsası ile iş birliği sonucu, sektöre özel finansal olarak öncelikli sürdürülebilirlik konularını raporlamaya yönelik bir standart oluşturdu.

Bu yıl sürdürülebilirlik performanslarının iş modellerine entegrasyonuna yönelik en radikal girişim Shell'den geldi. Shell, karbon salım performanslarını üst yönetimin primlerine yansıtma kararı aldı. Son bir yıla ait gelişmelere bakarsak, bu radikal girişimlerin iş modellerimizi etkilemesinin çok uzak bir gelecekte olmayacağı aşikar.

ÜLKEMİZDEN

Dünya Enerji Görünümü (WEO: World Energy Outlook) 2018

WEO 2018 raporunun Türkiye tanıtım toplantısı 20 Aralık'ta İstanbul'da gerçekleştirildi. Sabancı Üniversitesi İstanbul Uluslararası Enerji ve İklim Merkezi (IICEC) ev sahipliğinde düzenlenen etkinlikte, raporun sunumu Uluslararası Enerji Ajansı Başkanı Dr. Fatih Birol tarafından yapıldı. Raporda öne çıkan konular şöyle:

- Petroldeki arz-talep dengesinde oluşan yeni dinamikler sebebi ile piyasalar daha önce benzeri görülmemiş bir belirsizlik ve oynaklık dönemine giriyor.
- Çin'deki yüksek doğalgaz talebi sebebi ile piyasanın arz fazlalığından artık bahsedilemiyor.

iicec.sabanciuniv.edu

PMR Projesinin Birinci Uygulama Fazı Sona Erdi

Dünya Bankası finansmanı ile Çevre ve Şehircilik Bakanlığı tarafından yürütülen Karbon Piyasalarına Hazırlık Ortaklığı (PMR) Türkiye Projesi 1. Faz Kapanış ve 2. Faz Açılış Töreni 19 Aralık tarihinde Ankara'da gerçekleştirildi.

Karbon Piyasalarına Hazırlık Ortaklığı - Partnership of Market Readiness (PMR) Türkiye Projesinin ilk uygulama fazında; karbon fiyatlandırma ve karbon fiyatlandırma

<http://cygm.csb.gov.tr/>

PIYASALARDAN

Avrupa Birliği 2018'in son aylarında karbon salımlarıyla ilgili fazla mesai yaptı. Kasım ayında hareketlenen Brexit sürecinde İngiltere'nin karbon hedefi ve ETS'deki sorumluluğu da gündemdedi. Avrupa Komisyonu, Brexit'te anlaşmaya varılması halinde, İngiltere'ye getirilen tahsisat kısıtlamasını kaldırmak için AB ETS Kayıt Yönetmeliğinde değişikliğe gitti. İngiltere Hükümeti Brexit müzakerelerinin sonucuna bakmaksızın 2019 yılı ilk çeyreğinde herhangi bir EUA ihalesi yapmayacağını açıkladı.

Avrupa Parlamentosu, 2025'ten itibaren kömür sübvansiyonlarına son verecek enerji reform paketini de görüşe açtı. AB ve Yeni Zelanda ETS kapsamında

- Diğer teknolojiler ve verimlilik politikalarının halen desteklenmeye ihtiyacı varken güneş pili teknolojisi ivmeleniyor.
- İklim hedefleri ile enerji piyasası eğilimleri arasındaki tutarsızlık artıyor.
- Enerji talebinin yoğun olduğu coğrafya değişiyor. 2000 yılında küresel talebin %40'ı Avrupa ve Kuzey Amerika'da, %20'si Asya'nın gelişmekte olan ekonomilerinde iken 2040 yılında durum tamamıyla tersine dönecek.
- Salımları tersine çevirecek tekil bir çözüm bulunmuyor. Yenilenebilir enerji, verimlilik çalışmaları, karbon yakalama kullanma depolama gibi yenilikçi teknolojilerinin hemen hepsi gerekli.
- Enerji ve jeopolitik etkenler arasındaki ilişki güçleniyor ve karmaşıklaşıyor. Bu sebeple enerji güvenliği en önemli konulardan biri olmaya devam edecek.
- Elektrik enerjisindeki hızlı büyüme büyük fırsatları da beraberinde getiriyor ancak esnekliği sağlayabilmek ve talebi karşılayabilmek için yeni pazar tasarımlarına ihtiyaç var.
- Politika yapıcılar, gelecek senaryoları ile ilgili sağlam temellere dayalı öngörüye sahip olmak zorundalar.

mekanizmalarının kullanımı konusunda kapasite geliştirme, farkındalık yaratma ve eğitim çalışmaları ile birlikte, karbon fiyatlandırma araçlarının seçimi için karar verme süreçlerinin desteklenmesine yönelik analitik çalışmalar gerçekleştirildi. Projenin 2. uygulama fazında ise emisyon ticaret sisteminin pilot uygulamasına yönelik yasal, kurumsal alt yapı hazırlığına ilişkin çalışmalar ve diğer ülkelerdeki iyi uygulama örnekleri gözetilerek taslak mevzuat hazırlanması planlanıyor.

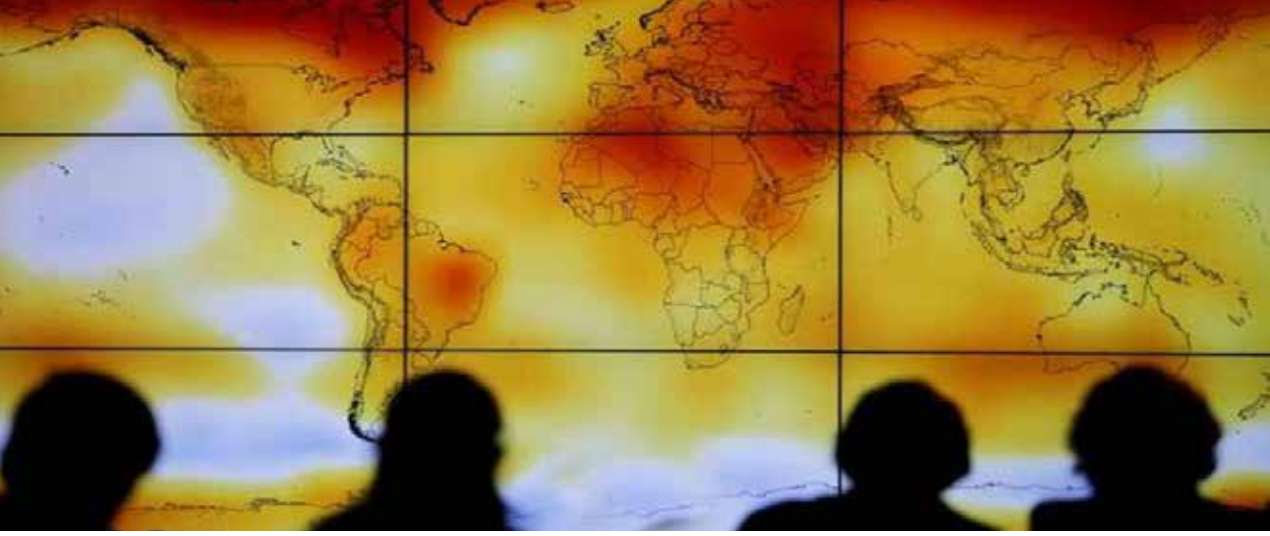
işbirliğini artırmaya yönelik karar aldılar. AB 2030 emisyon azaltım hedefini karşılamak için tarım ve ulaşım sektörlerinde de zorlu azaltım stratejileri uygulamaya hazırlanıyor. AB'de bu gelişmeler olurken karbon fiyatları yılı 25 Euro seviyesinde kapattı.

Yılın tamamına baktığımızda tüm göstergeler fiyatın yükseliş eğiliminde olduğunu ve 2019 yılında da yeni rekorlar göreceğimizi işaret ediyor.

ÖZEL HABER

İklim Değişikliğinde 2018'in Getirdikleri

Sera Gazı Salımlarımızda Son Durum

Sera gazı emisyonları yükseliyor. Son 4 yıldır küresel sera gazı salımlarının ekonomik büyümeyle doğru orantılı yükselmediğini hatta iyimser bir tabloyla azaldığına dahi şahit olmuştuk. Bu yılsonunda küresel salımlar bir önceki yıla göre yaklaşık %2,7'lik bir artışla 37.1 Gton¹ CO₂e olarak ölçüldü. Yapılan araştırmalar bu artış eğilimin en büyük sebeplerini meteorolojik ve ekonomik olduğunu gösteriyor.

Mevsim sıcaklıklarındaki dalgalanmalar ısınma ve soğutma için gerekli olan enerji sarfiyatını, dolayısıyla maliyetlerini artırıyor. Petrol fiyatlarındaki düşüş, Çin'deki durgun ekonomik dönem ve kömür teşviklerinin artırılması salımların yükselmesindeki diğer nedenler.

Plastikler ve İklim Değişikliği

Belki de sera gazı salımların muhasebeleştirirken plastikleri hiç hesaba katmadık. Plastiklerin parçalanması kaynaklı metan ve etilen alıcı ortamlara bırakılıyor. 2018 yılında gündemimizde olan okyanuslardaki plastikler suyu ve suyun doğal ortamındaki canlıları olumsuz yönde etkiliyor.

Yapılan araştırmalar 2018 yılı için kullanılan plastiğin %90,5'inin geri dönüştürülmediğini gösteriyor. Ayrıca 2018 yılı için üretilen, 6.300 Mton olarak tahmin edilen, plastik atıkların sadece %12'sinin yakıldığı, yaklaşık %79'luk kısmının ise atık depolama alanına gönderildiği hesaplanmış.

Avrupa, Japonya, Kore başta olmak üzere tek kullanımlı plastiklerin kullanımına yönelik ciddi çabalar olsa da gelişmekte olan ülkeler için bu durum pek iç açıcı değil. Türkiye'de ise "Sıfır Atık" Projesi kapsamında 1 Ocak 2019 itibarıyla plastik poşet kullanımının azaltılmasına yönelik önlemler alınmaya başlandı.

Aşırı Hava Olayları ve Felaketler

Dünyanın dört bir yanındaki doğal afetler 2018'de de sıklıkla yaşandı. Tarihsel olarak, bazı doğal felaketler neredeyse dünyayı sonlandırdı. Bugün de bölgesel olarak tahrip gücü yüksek felaketlerle karşı karşıyayız.

Endonezya'da Tsunami: Java ve Sumatra adası yakınlarındaki yerleşim yerlerini vuran tsunami felaketinde 400'den fazla kişi hayatını kaybetti. Tsunami, Anak Krakatau yanardağından gelen toprak kayması sebebiyle hareketlendi.

Kaliforniya Orman Yangınları: 2018 yılı Kasım ayının en büyük çevre felaketi olan yangınlar Kaliforniya tarihindeki en ölümcül yangın olarak anılıyor. Yangınlar sonrasındaki bilanço oldukça ağırdı. 27.00 kişi evsiz kaldı, 88 kişi hayatını kaybetti. 93.000 hektardan fazla ormanlık alan yok oldu.

Japonya'da Sel: Güneybatı Japonya'da temmuz ayındaki şiddetli yağışlara bağlı yıkıcı sel felaketi hayatı durma noktasına getirdi. Yaklaşık 2 milyon kişinin evlerini terk etmek zorunda kaldığı felakette 200'den fazla kişi yaşamını yitirdi.

Hindistan Toz Fırtınaları: Batı ve kuzey Hindistan'da mayıs ayında etkili olan toz fırtınalarında 125'ten fazla kişi öldü. Fırtınadan kaynaklı şiddetli rüzgar ve yıldırımlar can ve mal kaybının en büyük sebepleri oldu. Toz fırtınalarının ana sebebi yüksek sıcaklık değerleri.

2018 oldukça sıcak ve tehlikeli bir yıldır. Doğal felaketlerin bu yıl 155 milyar ABD Dolarına mal oldu. Kaliforniya yangınları 40 milyar ABD doları bulan maliyetiyle, en pahalı küresel felaketler listesinde üst sırada. Felaketler genellikle kıyı kesimleri vuruyor. Kıyı kesimlerdeki yaşam kırılganlığı artarak zararlar felakete dönüşüyor.

¹Değer, 05.12.2018 tarihli Global Carbon Project raporundan alınmıştır.

OYAK'TAN

COP24 - 24. Taraflar Konferansı

Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesinin 24.Taraflar Konferansı (COP24), 23.000 kişinin katılımıyla 3-14 Aralık tarihleri arasında Polonya'nın Katowice kentinde gerçekleşti. Konferansın en önemli çıktısı şüphesiz Paris Kural Kitabı üzerinde sağlanan mutabakat oldu. Hükümetlerarası İklim Değişikliği Panelinin (IPPC) hazırladığı 1.5°C özel raporu lansmanında özellikle aşırı doğa olaylarının önlenmesine ilişkin uyum tabanlı stratejilerin önemi bir kez daha vurgulandı. Rapor, küresel ısınmanın 2°C ile sınırlandırılması, mümkünse 1.5°C ye düşürülmesi konusunda yapılan çalışmaların ülkelerin ve inisiyatiflerin gönüllü çabaları ile yürütülmesi sebebiyle yetersiz kaldığına, hatta belirlenen limitlere çok yakın gelecekte ulaşılabacağına ilişkin öngörüler ortaya koyuyor.

Paris Kural Kitabı

Konferans süresince müzakereleri devam eden, iklim değişikliği ile mücadelede Paris Anlaşmasının nasıl uygulanacağına dair çerçeveyi çizen kural kitabı üzerinde uzlaşma sağlandı ve Paris Anlaşması işlerliğini kazandı. Buna göre Taraflar 2020 yılında, gönüllü katkılarını güncelleyerek daha iddialı hedefler koyma konusunda anlaştı. Önümüzdeki dönemde Arazi Kullanımı, Arazi Kullanım Değişikliği ve Ormancılık (AKAKDO-LULUCF) kaynaklı salımların da ulusal azaltım hedefleri içinde yer almasının daha da önemli olacağını söyleyebiliriz. Taraflar, yeni hedeflerini Sekreteryaya sunmak üzere, 2019 yılında düzenlenecek özel bir zirvede bir araya gelecekler.

Türkiye Açısından Değerlendirmeler

Türkiye, Paris İklim Anlaşmasını 2016 yılında imzalamasına rağmen henüz meclis onayına sunarak anlaşmaya taraf olmadı. Türkiye'nin finansa erişim sorununun bu yılki müzakerelerde de çözüme ulaşmaması ve konunun gelişmiş ülkeler arasında olması, Anlaşmayı imzalamamasının ardındaki en önemli sebepler olarak gösteriliyor. Türkiye'nin küresel iklim finansmanına ulaşması için önündeki engelleri kolektif çabalarla çözebileceği ve sera gazı azaltımlarını yapıcı politikalarla destekleyerek üzerindeki negatif algıyı kaldırabileceği, bu yıl da konferans alanlarında yüksek sesli dillendirilen en önemli konular oldu. Enerji verimliliği politikalarının iyileştirilmesi, yenilenebilir enerji hedefinin artırılması, arazi kullanımını değişikliğinden kaynaklı salımlarının azaltılması ve yutak alanların geliştirilmesine yönelik politikaların/düzenlemelerin hayata geçirilmesi Türkiye'nin müzakerelerde iyi niyetli yaklaşımının bir göstergesi olacak ve elini güçlendirecek en önemli unsurlar.

OYAK Grubu

Konferans boyunca OYAK Grubu; küresel iklim eğilimlerinin takip edilmesi ve Paris Anlaşmasının Grubumuza ve sektörlerine olası yansımalarının değerlendirilmesi amacıyla, OYAK Sürdürülebilirlik Müdürlüğü ve İSKEN tarafından temsil edildi. OYAK Sürdürülebilirlik Müdürlüğü Uzmanı Hande Hekim 11 Aralık tarihinde TÜSİAD tarafından gerçekleştirilen "The Potential that Business World Can Create in the Process of Low-Carbon Development" etkinliğinde panelist olarak görev aldı. Etkinlik kapsamında OYAK Grubunun iyi uygulama örnekleri ve karbon fiyatlandırmasına ilişkin bir sunum yapıldı.

<https://unfccc.int>

KARBON YÖNETİMİ
BÜLTENİ

Kasım / Aralık 2018/6 Sayı:37

Hande HEKİM
OYAK

Ceren BAYÖREN
OYAK

Editör
OYAK İSG ve Sürdürülebilirlik
Müdürlüğü

Tasarım
OYAK Kurumsal İletişim
Koordinatörlüğü

Geride Dönüştürülmüş Kağıt Kullanılmıştır.